

Doniyor Kitobi — Yigirmanchi qism

Doniyor va Vahiy: Shohliklarning ko'tarilishi va qulashi haqidagi bashoratli to'qimaning ochib berilishi

Jeff Pippenger

2023-12-15

Opa Uayt ko'pincha tushunilishi zarur bo'lgan bashoratli saboqlar shohliklarning yuksalishi va qulashida tasvirlanganini ta'kidlaydi.

“Doniyor va Vahiy kitoblarida ochib berilganidek, xalqlarning yuksalishi va qulashi misolida biz faqat tashqi va dunyoviy shon-shuhrat naqadar behuda ekanini o'rganishimiz kerak. Bobil butun qudrati va ulug'vorligi bilan — dunyomiz shundan beri unga o'xshashini hech qachon ko'rmagan qudrat va ulug'vorlik bilan, o'sha davr odamlari nazarida shu qadar barqaror va davomli bo'lib ko'ringan bo'lsa-da, — naqadar butunlay yo'q bo'lib ketgan! “Maysaning guli” kabi u nobud bo'ldi. Yoqub 1:10. Midiya-Fors podsholigi ham, Yunoniston va Rim podsholiklari ham xuddi shunday nobud bo'ldi. Xuddi shuningdek, poydevori Xudo bo'lmagan hamma narsa ham halok bo'ladi. Faqat Uning maqsadi bilan chambarchas bog'langan va Uning fe'l-atvorini ifoda etadigan narsa bardavom bo'la oladi. Uning tamoyillari — dunyomiz biladigan yagona sobit narsalardir.” Payg'ambarlar va Shohlar, 548.

Doniyor va Vahiy kitoblarida ifodalangan saltanatlarining “ko'tarilishi va qulashlari” bashoratni o'rganishga to'g'ri yondashuvning markaziy nuqtasidir. Bobilning qulashi Ibtido kitobining o'n birinchi bobida Nimrodning Bobili qulashi orqali timsollangan. So'ngra Doniyor kitobining beshinchi bobida Bobil yana qulaydi. Papalikning milodiy 538-yilda hokimiyatga ko'tarilishi va undan keyin 1798-yilda qulashi ham Bobilning yakuniy qulashiga timsoldir, chunki papalik hokimiyati bashoratda ruhiy Bobil hisoblanadi. Papalik 1798-yilda qulagan, Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobi esa uning yakuniy qulashini bayon qiladi. Doniyor kitobining o'n birinchi bobi, qirq beshinchi oyatida, u yerda shimol podshosi sifatida ifodalangan papalik hech kim yordam bermagan holda o'z nihoyasiga yetadi. Bu sinov muddati yopilganda sodir bo'ladi, chunki o'n birinchi bobning qirq beshinchi oyati bilan o'n ikkinchi bobning birinchi oyati ayni bir tarixni ifodalaydi.

Va u dengizlar orasida ulug' muqaddas tog'da o'z saroyining chodirlarini tikadi; ammo u o'z nihoyasiga yetadi, va unga hech kim yordam bermaydi. Va o'sha vaqtda xalqing farzandlari uchun turib himoya qiluvchi buyuk shahzoda — Mixoil qo'zg'aladi; va shunday musibatli bir zamon bo'ladi, xalq paydo bo'lganidan o'sha vaqtgacha hech qachon bunaqasi bo'lmagan; va o'sha vaqtda xalqing, ya'ni kitobda yozilgan holda topilgan har bir kishi, najot topadi. Doniyor 11:45; 12:1.

Ikkinchi farishtaning xabari Bobildan ikki marta qulagani haqiqatiga asoslangan. Nimrod va Belshazzar timsolida ifodalangan so'zma-so'z Bobil ikki marta quladi, ruhiy Bobil esa 1798-yilda qulagan va inson uchun sinov muddati yakunlanganda yana shunday qiladi.

Va uning ortidan yana bir farishta ergashib, dedi: Bobil quladi, quladi, o'sha buyuk shahar; chunki u barcha xalqlarga o'z zinosining g'azabi sharobidan ichirdi. Vahiy 14:8.

Ikkinchi farishtadagi Bobilning qulashining takrorlanishi, Muqaddas Yozuvlar ichida so'zlar va iboralarning ikki karra qo'llanishini ikkinchi farishta xabari hamda Yarim Tun Nidosining birlashgan xabarlarining ramzi sifatida aniqlash uchun bashoratli asosni ta'minlaydi. Bu, shuningdek, Opa Uayt tomonidan ko'rsatib o'tilgan, bashoratni o'rganish Doniyor va Vahiy kitoblarida tasvirlangan shohliklarning ko'tarilishi va qulashiga asoslanishi haqidagi tamoyilni ham tasdiqlaydi. U shuni namoyon etadiki, Bobilning qulashini tushunish uchun bashorat talabasi Bobilning barcha qulashlarini "satr ustiga satr" tarzida bir joyga jamlab, Bobilning yakuniy qulashiga oid to'g'ri bashoratli xabarni belgilashi lozim.

Ikkinchi farishtaning xabarida Bobilning ikki bor qulashiga asos bo'ladigan narsa, haqiqat ikki guvohning shahodati bilan mustahkamlanishini belgilovchi bashoratli qoidadir. Xabar ichida Bobilning qulashi takrorlanishi, Muqaddas Kitobda so'nggi yomg'ir deb ko'rsatilgan bashoratli metodologiyani ifodalaydi. So'nggi yomg'ir bo'lgan o'sha muqaddas metodologiya, turli bashorat yo'nalishlarini "satr ustiga satr" tarzida birlashtirishni qo'llashdir. Bashoratni o'rganuvchi tomonidan qo'llanilganda, bu metodologiya so'nggi yomg'irning "xabar"ini mustahkamlaydi. Muqaddas metodologiyani qo'llash orqali mustahkamlangan so'nggi yomg'ir xabari, shundan keyin ikkinchi farishta va Yarim tun nidosining birlashgan bashoratli tarixlari ichida e'lon qilinadi. Bu birinchi farishta harakatining tarixida ham shunday bo'lgan edi, va bugun ham, uchinchi farishta harakatining tarixida shundaydir.

Doniyor kitobining to'rtinchi va beshinchi boblari tarixning shunday bir chizig'ini ifodalaydiki, u Bobilning yuksalishi va boshlanishini — to'rtinchi bobda Navuxadnazar orqali ifodalangan holda — hamda keyin Bobilning qulashi va yakunini — beshinchi bobda Belshazar orqali ifodalangan holda — qamrab oladi. Ular birgalikda bitta bashoratli chiziqni hosil qiladi. Ana shu ikki bob hosil qilgan bashoratli chiziq keyingi yomg'ir xabarini belgilash uchun Doniyorning birinchi bobidan uchinchi bobigacha bo'lgan boblar ustiga qo'yilishi lozim.

Ikki bob Navuxadnazarining qulashini va yana tiklanishini hamda Belshazarining qulashini va halokatini taqdim etadi; shu bois ular sulolaning boshida ham, oxirida ham Bobilning qulashini ko'rsatadi. Bu ikki bob yaratgan bashorat chizig'i Bobilning qulashi, tiklanishi, so'ng yana qulashi ustiga qurilgandir. Ana shu haqiqatning o'ziyoq bu ikki bob ikkinchi farishtaning xabarini ifodalashini ko'rsatadi. Bu ikki bob Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi yer hayvonining tarixini ifodalaydi, va o'sha tarixda ikkinchi farishtaning xabari hamda Yarim Tun Nidosi ikki marta e'lon qilinadi.

Shuning uchun, Doniyor kitobining to'rtinchi va beshinchi boblarini ko'rib chiqishni boshlashimizdan oldin, keyingi yomg'ir bo'lgan muqaddas metodologiyani aniqlab olamiz, so'ngra o'sha metodologiyadan foydalangan holda keyingi yomg'irning xabarini aniqlaymiz.

Birinchi va ikkinchi farishtaning tarixidagi muhim bir yo'l belgisi Uilyam Millerning bashoratni talqin qilish qoidalari bilan ifodalangan metodologiya edi. O'sha qoidalar orqali kishilar Yarim tun nidosi xabarini aniqladilar, va o'sha xabar o'sha tarix uchun kech yomg'ir xabari edi. Uchinchi

farishtaning tarixidagi muhim bir yo‘l belgisi esa “Bashoriy Kalitlar” sifatida ifodalangan metodologiyadir. Bu qoidalar, bizning hozirgi tariximizdagi Yarim tun nidosi xabarini aniqlash uchun, Uilyam Millerning qoidalar bilan birgalikda qo‘llanishi kerak; va ayni paytda o‘sha qoidalar orqali o‘rnatilayotgan xabar oxirgi kunlarning kech yomg‘ir xabaridir. Millerning qoidalar yer maxluqining bashoriy tarixidagi erta yomg‘irni ifodalaydi, va o‘sha qoidalar “Bashoriy Kalitlar” bilan birlashganda, yer maxluqining bashoriy tarixidagi kech yomg‘irni ifodalaydi.

Kechki yomg‘ir — bu xabarni yuzaga keltirish uchun qo‘llaniladigan metodologiyadir. Shunday kishilar borki, ular avvalo o‘sha tajribani hosil qiladigan xabarni izlamasdan turib, kechki yomg‘ir tajribasini izlaganlari uchun aldanadilar. Xristianlikdagi Pentikostal jamoatlar ana shu aldovning yaqqol namunasidir. Xuddi o‘sha turdagi adashgan yo‘nalish kechki yomg‘ir xabarini izlaydigan, biroq kechki yomg‘ir xabarini aniqlab beradigan va mustahkamlaydigan metodologiyani izlashdan bosh tortadiganlar uchun ham mavjuddir. To‘g‘ri metodologiyasiz to‘g‘ri xabarni aniqlab bo‘lmaydi. To‘g‘ri xabarsiz esa to‘g‘ri tajriba imkonsizdir.

Muqaddas Kitobga oid bu haqiqatning ahamiyati ko‘pchilik tomonidan anglanmaydi, chunki ular Muqaddas Kitobni o‘rganishning bitta to‘g‘ri yo‘li borligi va uni o‘rganishning ko‘plab noto‘g‘ri yo‘llari borligi ehtimolini hech qachon ko‘rib chiqmaganlar. Muqaddas Kitobni o‘rganishning noto‘g‘ri yo‘li — va eng ko‘p tanlanadigani ham aynan shu — Muqaddas Kitob nimani o‘rgatishi haqidagi boshqa odamlarning fikrlariga ishonishdir. Bu odamlar orasida shu qadar keng tarqalgan muammoki, har bir jamoat o‘z suruvining bu soxta idrok etilgan ehtiyojini qondirish uchun bir tizim tashkil qiladi. Ana shu soxta ehtiyoj, Muqaddas Kitobni tushunishda ma’naviy mutaxassislar sifatida tanitiladigan va tayyorgarlik ko‘rmagan suruvning tushunchasini to‘g‘ri yo‘naltiradigan rahbarlar tizimini barpo etishdek soxta faoliyatni yuzaga keltiradi. Muqaddas Kitob jamoat tuzilishi uchun, oqsoqollar, payg‘ambarlar va ustozlarni o‘z ichiga olgan, juda tartibli bir tizimni albatta ko‘rsatadi, biroq Muqaddas Kitob hech qachon haqiqat nima ekanini va nima emasligini, undan keyin esa kim bid’atchi ekanini va kim emasligini belgilab berish uchun tayinlangan rahbarlar tizimini vujudga keltiradigan jamoat tashkilotining buzilishini ma’qullamaydi.

O‘zingni Xudoga ma’qul ko‘rsatishga intilgin: uyalmaydigan, haqiqat kalomini to‘g‘ri taqsim etadigan ishchi bo‘lgin. 2 Timo‘tiy 2:15.

Jamoat yetakchisi nasihat qilishi, tanbeh berishi, ta’lim berishi hamda soxta ta’limotlardan va ularni targ‘ib qiluvchilardan saqlanishi lozim, biroq har birimiz “haqiqat kalomini to‘g‘ri taqsimlab,” o‘zimizni “Xudo huzurida ma’qullangan” etib “ko‘rsatish uchun astoydil o‘rganishimiz” kerak. Buni ado etishda, haqiqat kalomini to‘g‘ri taqsimlashning to‘g‘ri yo‘li sifatida Muqaddas Kitob belgilab bergan usulni bilishimiz shart. Ishayo kitobi bu masalalarni so‘nggi yomg‘ir doirasida bayon etadi, shu bois biz boshlashni aynan o‘sha yerdan boshlaymiz.

O‘sha kunda Egamiz O‘zining qattiq, ulug‘ va qudratli qilichi bilan liviyatan — uchqur ilonni, ya’ni liviyatan — egri-bugri ilonni jazolaydi; dengizdagi ajdahoni esa o‘ldiradi. O‘sha kunda unga shunday kuylanglar: qirmizi sharob uzumzori. Men, Egamiz, uni saqlayman; unga har lahza suv beraman; unga hech kim ziyon yetkazmasin deb, uni kechayu kunduz qo‘riqlayman. Menda qahr yo‘q; jangda kim Menga tikanlaru qushqo‘nmaslarni qarshi qo‘yar ekan? Men

ularning orasidan o'tib ketar edim, ularni birgalikda kuydirar edim. Yoki u Mening qudratimdan mahkam ushlasin, Men bilan yarashsin; ha, Men bilan yarashsin. U Yoqubdan keladiganlarni ildiz otkazadi; Isroil gullab-yashnaydi, g'unchalaydi va yer yuzini meva bilan to'ldiradi. U uni, o'zini urganlarni urganidek urdimi? Yoki uni, o'zi o'ldirganlarning qirg'iniga muvofiq o'ldirdimi? Uni me'yor bilan, surgun qilib chiqarayotganingda, Sen u bilan bahslashursan; sharq shamoli esgan kunda U O'zining qattiq shamolini to'xtatadi. Shu bois Yoqubning gunohi poklanadi; uning gunohini olib tashlashning butun samarasi shudir: u qurbongohning barcha toshlarini parcha-parcha qilingan ohaktoshday qilganida, muqaddas daraxtlar va butlar tik turmaydi. Biroq mustahkam shahar xarob bo'ladi, maskan tashlab qo'yiladi va sahrodek bo'lib qoladi; u yerda buzoq o'tlaydi, u yerda yotadi va uning shox-shabbalarini yeb tugatadi. Uning novdalari quriganda, ular sindirib tashlanadi; ayollar kelib, ularni yoqib yuboradilar. Chunki bu farosatsiz xalqdir; shu sababdan ularni yaratgan Zot ularga rahm qilmaydi, ularni shakllantirgan Zot ularga marhamat ko'rsatmaydi. O'sha kunda shunday bo'ladiki, Egamiz daryoning o'zanidan tortib Misr soyigacha donni qoqib ajratganday ajratadi, va sizlar, ey Isroil o'g'illari, birma-bir yig'ib olinursizlar. O'sha kunda shunday bo'ladiki, ulkan karnay chalinadi, va Ossuriya yurtida halok bo'lish arafasida bo'lganlar ham, Misr yurtidagi quvg'inlar ham kelib, Quddusdagi muqaddas tog'da Egamizga sajda qiladilar. Ishayo 27:1–13.

Oldingi maqolalarda biz Xudoning boshqa farzandlarini Bobildan tashqariga chaqirish uchun ko'tariladigan "bayroq" masalasiga qayta-qayta murojaat qildik. Ishayo kitobining yigirma yettinchi bobidagi so'nggi oyat bayroqning ishiga ishora qilib shunday deydi: "ulug' karnay chalinari, va Ossuriya yurtida halok bo'lishga tayyor bo'lganlar kelurlar." Ossuriya oxirgi kunlarda Bobilning ramzidir, va oyatda Bobildan chiqish haqidagi ogohlantiruvchi xabarni eshitganlar, bashoratda "Quddusdagi muqaddas tog'"da joylashtirilgan bir yuz qirq to'rt ming sifatida ifodalanganlar bilan birga kelib sajda qiladilar.

Oyat shunday deydi: "va o'sha kunda sodir bo'ladi." "O'sha kun" — Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi ikkinchi ovoz Xudoning boshqa farzandlarini Bobildan tashqariga chorlaydigan kun — butun bobning manzarasidir. Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi ikkinchi ovoz, Tirning fohishasi esga olinadigan Yakshanba qonuni paytida faryod qiladi.

Va men osmondan yana bir ovozni eshitdim; u shunday der edi: "Ey Mening xalqim, uning ichidan chiqinglar, toki uning gunohlariga sherik bo'lmanglar va uning balolaridan sizlarga ham yetmasin. Chunki uning gunohlari osmongacha yetdi, va Xudo uning nohaqliklarini esladi." Vahiy 18:4, 5.

Ishayo kitobining yigirma yettinchi bobi, bob oxirida tilga olingan o'sha kunni boshidayoq ko'rsatib beradi va shunday deydi: "O'sha kunda Egamiz O'zining qattiq, buyuk va qudratli qilichi bilan leviatan — uchqur ilonni, ha, leviatan — egri-bugri ilonni jazolaydi; va dengizdagi ajdarhoni o'ldiradi."

Yakshanba qonuni davrida Xudoning ijro etuvchi, qasoskor hukmi ajdarho (Birlashgan Millatlar Tashkiloti), mahluq (papalik) va soxta payg'ambarning (Amerika Qo'shma Shtatlari) shohliklari ustida boshlanadi. Yakshanba qonuni davrida soxta payg'ambar Muqaddas Kitob bashoratining

oltinchi shohligi sifatida ag‘dariladi va milliy murtadlik milliy halokatni keltirib chiqaradi. Yakshanba qonuni — Xudoning ijro etuvchi hukmlari ajdarho, ya’ni Shayton (va uning yer yuzidagi shohligi ajdarho sifatida ifodalangan), mahluq va soxta payg‘ambar ustiga tusha boshlaydigan nuqtadir. Bu Yakshanba qonunidan boshlanadigan bosqichma-bosqich jazodir. Ishayo kitobining yigirma yettinchi bobining boshlanishi ham, yakuni ham Yakshanba qonunidir, va bu bob bevosita Yakshanba qonuniga olib boradigan hamda undan keyin keladigan tarix bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liq bo‘lgan muayyan masalalarni ifodalaydi.

Biz yigirma yettinchi bobni ko‘rib chiqmoqdamiz, chunki u yigirma sakkizinchi va yigirma to‘qqizinchi boblar uchun bashoratli manzarani belgilab beradi. O‘sha boblarda biz metodologiya sifatidagi so‘nggi yomg‘irning ta‘rifini topamiz; bu esa Doniyol kitobining to‘rtinchi va beshinchi boblarini birinchi bobidan uchinchi bobigacha bo‘lgan boblari ustiga qo‘yishning ahamiyatini tushunishimizga imkon beradi. Ishayo kitobining yigirma yettinchi bobi ajdahoning shohligiga nisbatan izchil jazolashning boshlanishini ko‘rsatib bergach, u o‘sha davrda Xudoning xalqiga “unga kuylanglar”, deb buyurilganini qayd etadi. Kimga kuylanglar?

Kimga kuylanishi kerakligi haqidagi javob qo‘shiqning sarlavhasining o‘zida bor, chunki ular “Egamiz qo‘riqlaydigan qizil sharob uzumzori” haqida kuylashlari kerak. Uzumzor haqidagi hikoya Xudoning xalqi haqidagi hikoyadir va bu ilk bor Ishayo tomonidan beshinchi bobda tilga olinadi.

Endi men o‘z mahbubim haqida, Uning uzumzori to‘g‘risida, o‘zimning sevikli Mahbubimga bir qo‘shiq kuylayman. Mening mahbubimning nihoyatda unumdor bir tepalikda uzumzori bor edi: U uni devor bilan o‘radi, undagi toshlarni terib tashladi, eng sara tokni o‘tqazdi, o‘rtasida bir minora qurdi, unda sharob siqiladigan joy ham yasadi; va u uzum berishini kutdi, lekin u yovvoyi uzum berdi. Endi esa, ey Quddus aholisi va Yahudo odamlari, sizlardan iltimos qilaman, men bilan uzumzorim o‘rtasida hukm qiling. Uzumzorim uchun Men qilmagan yana nima ishni qilish mumkin edi? Nega Men uning uzum berishini kutganimda, u yovvoyi uzum berdi? Endi kelinglar, Men uzumzorimga nima qilishimni sizlarga aytaman: uning to‘sig‘ini olib tashlayman, va u yeb bitiriladi; devorini buzib tashlayman, va u oyoq osti qilinadi. Men uni xarob qilaman: u na kesiladi, na chopiladi; balki unda tikanlar va qarg‘atikanlar o‘sib chiqadi; bulutlarga ham uning ustiga yomg‘ir yog‘dirmaslikni buyuraman. Zero Sarvari Olamning uzumzori Isroil xonadonidir, Yahudo odamlari esa Uning ko‘ngli tusagan niholidir; U adolatni kutdi, ammo mana, zulm; solihlikni kutdi, ammo mana, faryod. Ishayo 5:1–5.

Yakshanba qonuni inqirozi tarixida Xudoning xalqi uzumzor qo‘shig‘ini Xudoning xalqiga kuylashi kerak, chunki qo‘shiqda shunday deyiladi: “Endi esa, ey Quddus aholisi va Yahudo odamlari, iltimos, Men bilan uzumzorim o‘rtasida hukm qilinglar.” Uzumzor qo‘shig‘i avvalgi ahd xalqining chetlab o‘tilishini aniqlab beruvchi qo‘shiqdir, ayni paytda Xudo Butrus aytganidek, “bir vaqtlar xalq emas edingiz, endi esa Xudoning xalqisiz”, deb atalganlar bilan ahdga kiradi. U uzumzor ustiga yomg‘ir yog‘maganini ko‘rsatadi, shu tariqa o‘sha davrda keladigan Ilyosning ishini, va o‘sha davr mobaynida faqat u yomg‘ir keltira olishini aniqlab beradi. Biz bilamizki, bu qo‘shiq ahd xalqining chetlab o‘tilishi haqidadir, chunki uzumzor qo‘shig‘i Masih tomonidan qadimgi Isroilga, qadimgi Isroil chetlab o‘tilayotgan davrda, Xudo bir vaqtning o‘zida ruhiy Isroil

bilan ahdga kirayotgan paytda kuylangan edi.

Yana bir masalni tinglanglar: Bir uy egasi bor edi; u uzumzor barpo qildi, uning atrofini to'siq bilan o'radi, ichida sharob siqiladigan joy qazidi, bir minora qurdi, so'ng uni bog'bonlarga ijaraga berib, uzoq bir yurtga ketdi. Hosil vaqti yaqinlashganda, u o'z xizmatkorlarini bog'bonlar oldiga, undan hosilini olish uchun yubordi. Lekin bog'bonlar uning xizmatkorlarini tutib, birini urdilar, boshqasini o'ldirdilar, yana boshqasini toshbo'ron qildilar. U yana avvalgilaridan ham ko'proq boshqa xizmatkorlarni yubordi; ular esa ularga ham xuddi shunday qildilar. Nihoyat, u ularga o'z o'g'lini yuborib: "O'g'limni hurmat qilurlar", dedi. Ammo bog'bonlar o'g'lini ko'rib, o'zaro dedilar: "Bu merosxo'rdir; kelinglar, uni o'ldiraylik va merosini egallab olaylik". Shunday qilib, uni tutib, uzumzordan tashqariga chiqarib yubordilar-da, o'ldirdilar. Endi uzumzor egasi kelganida, o'sha bog'bonlarga nima qiladi? Ular Unga dedilar: "U o'sha yovuzlarni ayovsiz halok qiladi va uzumzorini hosilini o'z vaqtida beradigan boshqa bog'bonlarga ijaraga beradi". Iso ularga dedi: "Muqaddas Yozuvlarda hech qachon o'qimaganmisizlar: 'Binokorlar rad etgan tosh burchakning bosh toshi bo'ldi; bu Egamizning ishidir va ko'zlarimiz oldida ajoyibdir'? Shuning uchun sizlarga aytaman: Xudoning Shohligi sizlardan olinib, uning hosilini keltiradigan bir xalqqa beriladi. Kim bu tosh ustiga yiqilsa, parchalanadi; tosh esa kimning ustiga tushsa, uni kukunga aylantiradi". Oliy ruhoniylar va farziylar Uning masallarini eshitganlarida, U o'zlari haqida gapirayotganini angladilar. Matto 21:33–45.

Iso qadimgi Isroilga Xudoning uzumzori haqidagi qo'shiqni kuylaganida, ular xabarning mantiqi va qudratiga shu qadar tortilib ketdilariki, Iso bahslashuvchan yahudiylardan uzumzor Egasi O'g'lini o'ldirganlarga nima qilishini so'raganida, ular: "U o'sha yovuz odamlarni ayanchli halok qiladi va uzumzorini mevalarini o'z mavsumlarida unga topshiradigan boshqa bog'bonlarga ijaraga beradi", deb to'g'ri javobni berishdan o'zlarini tiya olmadilar.

So'ng Iso rad etilgan tosh haqida kuylaganida, darhol qo'shiqning yana bir oyatini qo'shdi va yakunlovchi band bilan ularning javobini bir butun qilib shunday dedi: "Shuning uchun sizlarga aytaman: Xudoning Shohligi sizlardan olinib, uning mevalarini keltiradigan bir xalqqa beriladi. Kim bu toshga yiqilsa, chilparchin bo'ladi; ammo bu tosh kimning ustiga tushsa, uni kukunga aylantirib tashlaydi." "Uni kukunga aylantirib tashlaydi" degan ibora Ishayo yigirma yettidagi "qurbongohning barcha toshlari bo'r toshlariday maydalab tashlanganida, butazorlar va tasvirlar tik turmaydi" degan so'zlarni aks ettiradi. Har ikkisi ham Yo'shiyo tomonidan amalga oshirilgan uyg'onish ishiga ishoradir; Yo'shiyo oxirgi kunlarda "yetti vaqt"ni qayta kashf etadiganlarni ramziy tarzda ifodalaydi, bu esa uni qimmatli deb bilishdan bosh tortadiganlarni ezib tashlaydigan qoqinish toshidir.

Yakshanba qonuni kunida, Ishayo yigirma yettinchi bobda tasvirlanganidek, "ilgari xalq bo'lmagan"lar Egamizning qizil sharob uzumzori qo'shig'ini kuylashlari lozim. Bu maqolalarda ko'p bor shuni ta'kidlab kelindiki, birinchi va ikkinchi xabarsiz uchinchi xabar yo'q. Yakshanba qonuni — uchinchi xabardir, va yakshanba qonuni kuni birinchi hamda ikkinchi xabarlarning tarixini o'z ichiga oladi. Ishayoning yigirma yettinchi bobida yakshanba qonuni Doniyorning birinchi bobida ifodalangan davrni, so'ng yana Doniyorning birinchi bobidan uchinchi bobigacha

bo'lgan davrni ko'rsatmoqda. Bashoratli ma'noda, yigirma yettinchi bobdagi yakshanba qonuni kuni 2001-yil 11-sentyabr tarixini, ya'ni birinchi xabar kuch bilan taqdim etilgan davrdan tez orada keladigan Yakshanba qonunigacha bo'lgan tarixni ko'rsatmoqda.

Keyingi maqolada biz najot topganlar Rim fohishasi o'z qo'shig'ini kuylay boshlaydigan pallagacha bo'lgan davrda e'lon qilishlari lozim bo'lgan qo'shiq haqidagi mulohazalarimizni davom ettiramiz.

Va men qaradim, mana, Sion tog'ida bir Qo'zi turar edi, va U bilan birga yuz qirq to'rt ming kishi bor edi; ularning peshonalariga Uning Otasining nomi yozilgan edi. Va men osmondan bir ovoz eshitdim; u ko'p suvlar shovqinidek va ulkan momaqaldir ovozidek edi; va men arfachilarning o'z arfalari bilan chalgan ovozini eshitdim. Va ular taxt oldida, to'rt maxluq va oqsoqollar oldida go'yo yangi bir qo'shiq aytar edilar; va yer yuzidan qutqarib olingan yuz qirq to'rt mingdan boshqa hech kim u qo'shiqni o'rgana olmas edi. Bular ayollar bilan o'zlarini bulg'amaganlardir; chunki ular bokiradirlar. Bular Qo'zi qayerga bormasin, Uning ortidan ergashadiganlardir. Bular insonlar orasidan qutqarib olinib, Xudo va Qo'zi uchun ilk hosil bo'lganlardir. Va ularning og'zida hiyla topilmadi; chunki ular Xudoning taxti oldida aybsizdirlar. Vahiy 14:1–5.